

остаточно вирішити «іранську проблему» і свідчення здатності іранського режиму до тривалого опору.

Війна на виснаження в повітрі

Незважаючи на вражаючі результати перших днів, результат операції Ізраїлю і США в Ірані далеко не очевидний, так само як невідомо, скільки часу вона потребуватиме.

Заголовок огляду CNN фіксує поточний стан справ у формулі «тактичний успіх — стратегічна невизначеність».

Для операції США задіяли дві авіаносні групи на чолі з авіаносцями USS Abraham Lincoln і USS Gerald R. Ford, кожен з яких несе по 60-90 бойових літаків і вертольотів. Загальна чисельність американського угруповання, включаючи близько 40 тис. військових, постійно дислокованих на восьми базах США на Близькому Сході, може становити 70-80 тис.

Це набагато більше, ніж під час 12-денної війни в червні 2025 року, **ззначає The Financial Times**, але **значно менше, ніж у 2003-му**, коли Вашингтон готувався до операції в Іраку: тоді США направили в регіон п'ять авіаносних ударних груп і близько 170 тис. військовослужбовців.

Ці порівняння позначають основну розбіжність нинішньої війни: ставка зроблена на те, що вона закінчиться успіхом без масштабної наземної операції. Втім, якщо «нищівна хвиля атак» не спрацює, **Трамп все ж не виключає** відправку наземних військ. Однак накопичених сил для цього може виявитися недостатньо.

Баланс сил і результат у повітряній війні також виглядають не настільки однозначними. Динаміка конфлікту показує, що Іран врахував досвід 12-денної війни і намагається нав'язати США війну на виснаження в повітрі, **відзначають експерти The Financial Times**.

Тегеран веде більш розмірену кампанію, використовуючи ракети і безпілотники для виснаження протиповітряної оборони Ізраїлю (техніка, відпрацьована Росією в ударах по Україні), а також для інтенсивних атак на союзників США в Перській затоці, і завдає ударів як по цивільних об'єктах, так і по американських військових базах. 25 хвиль ракетно-дронових ударів Ірану були зроблені по цілях в Ізраїлі, Бахреїні, Катарі, Об'єднаних Арабських Еміратах, Кувейті та Іраку.

Аналітики видання вважають, що це далеко не кінець: як і під час минулорічної війни, Іран, по всій видимості, спочатку використовує свої найменш досконалі ракети, прагнучи виснажити американські та ізраїльські перехоплювачі і приберігаючи більш досконалі для пізніших етапів, щоб забезпечити їх максимальний ефект.

Як пише експерт з війни в Іраку і спецпосланець США по Сирії в 2018-2021 роках **Джоел Рейберн**, після торішньої війни з Ізраїлем у Тегерану залишалося близько 95 пускових установок ракет середньої дальності, але на даний момент він, швидше за все, довів їх загальну чисельність до 200-260.

Найбільшу небезпеку становить іранський арсенал балістичних ракет малої дальності, здатних вражати американські бази в Перській затоці, Іраку та Сирії, а також цілі в Ормузькій протоці. Іран, ймовірно, накопичив тисячі таких ракет і має близько 100 установок для їх запуску.

Читайте також: **День, коли впав аятола і зрушилась вісь зла**

Як тільки США та Ізраїль виявлять і знищать ці 300-360 пускових установок, а також придушуть ППО Ірану, Вашингтон зможе наносити удари по цілях, що залишилися, включаючи стаціонарні ядерні об'єкти. Втім, **Інститут вивчення війни (ISW) вважає**, що на даний момент вже знищено близько 300 пускових установок, що призвело до зниження інтенсивності іранських ударів по Ізраїлю на 70%.

Найбільш тривожним став закритий брифінг міністра оборони Піта Хегсета і голови Об'єданого комітету начальників штабів генерала Дена Кейна з членами Конгресу ввечері 3 березня, на якому міністр визнав, що ППО не може впоратися з дронами Shahed, які летять на низькій висоті, з малою швидкістю і є у Ірану у великій кількості (зміст брифінгу **переказав CNN**). Присутні на брифінгу конгресмени також висловлювали стурбованість ситуацією, що складається.

Разом з тим, **як повідомляє Politico**, Кейн ще в січні висловлював побоювання з приводу наявності у США достатньої кількості зенітних ракетних комплексів. Шість опитаних виданням діючих і колишніх американських чиновників і членів Конгресу визнали, що тривалі відповідні дії Ірану можуть виснажити американську систему ППО і залишити під ударом десятки тисяч американських військовослужбовців у регіоні.

Як підрахували експерти Центру стратегічних і міжнародних досліджень (CSIS), в ході 12-денної війни США витратили близько 20% своїх запасів зенітних ракет SM-3, а також від 20 до 50% ракет системи ППО THAAD.

США також відчувають дефіцит крилатих ракет Tomahawk морського базування (TLAM), які Пентагон активно використовував протягом минулого року в ході операцій проти Ірану, хуситів, а також в Нігерії, **ззначає The Wall Street Journal**. При цьому співрозмовники видання вважають, що саме запас таких ракет буде критично важливим у разі потенційного конфлікту з Китаєм.

Інший учасник війни з Іраном, Ізраїль, зіткнувся з дефіцитом зенітних ракет Arrow 3 і балістичних ракет повітряного базування. Незважаючи на браваду Трампа, який неодноразово заявляв останніми днями про невичерпність американського арсеналу, **заплановане на 6 березня його нарада** з найбільшими американськими виробниками озброєнь вказує на те, що ситуація далеко не така безхмарна.

В цілому можна сказати, що на тактичному рівні американо-ізраїльська коаліція стикається з проблемами, які вже відомі з досвіду російсько-української війни. Це перш за все асиметрія наступальних і оборонних засобів. Виробництво ракет і дронів для

комбінованих атак набагато дешевше і простіше, ніж виробництво ракет ППО.

В результаті їх виснаження прорив іранських ракет, хоча і завдасть меншої шкоди, ніж зазнає Іран в ході атак коаліції, все ж може перевищити межі допустимого збитку з точки зору США та Ізраїлю та їхніх громадян. Хегсет визнав, що ризик вищих, ніж очікувалося, втрат серед американських військовослужбовців є досить високим.

Туман перемоги: наземна операція, переговори чи зміна режиму

Дональд Трамп **називає чотири основні цілі іранської операції**: знищення іранського ракетного потенціалу та потужностей для виробництва ракет, недопущення створення Тегераном ядерної бомби, розгром військово-морського флоту країни, а також позбавлення Тегерана можливості спонсорувати свої проксі — терористичні угруповання за кордоном. Однак шляхи досягнення цих цілей не зовсім ясні.

Навіть виконання головного завдання — нейтралізації іранського ядерного потенціалу — може виявитися недосяжним без наземної операції, вважають експерти. Хоча удари, завдані з цією метою в ході 12-денної війни, завдали значної шкоди іранській ядерній інфраструктурі, вони не зупинили військову програму повністю.

Як констатував Bloomberg, проаналізувавши супутникові знімки, такі ключові ядерні об'єкти Ірану, як дослідницький комплекс в Ісфахані та завод зі збагачення урану в Натанзі продовжували функціонувати і навіть були додатково укріплені в рамках підготовки до американського нападу. Кілька входів до тунелів поблизу ядерного комплексу в Ісфахані були засипані ґрунтом, щоб запобігти обваленню в результаті можливих авіаударів.

На думку експерта в галузі безпеки на Близькому Сході Німа Герамі, на початку нового конфлікту в розпорядженні Ірану як і раніше перебувало не менше 4440 одиниць зенітних ракетних комплексів, що дозволило б йому створити 1000 зенітних ракетних комплексів.

Близькому Сході Німа Герамі, на початок нового конфлікту в розпорядженні Ірану як і раніше перебувало не менше 440 кг збагаченого урану, якого достатньо для створення до десяти ядерних боєголовок. Іран також зберіг кадровий потенціал для продовження ядерної програми.

Найбільш імовірно, що США спробують у ході інтенсивної кампанії домогтися компромісу з владою Ірану або зміни режиму на більш лояльний. Але для авторитарних правителів поступки можуть виглядати гіршим вибором, ніж продовження безнадійного опору.

Читайте також: **«Епічна лють» над Персидською затокою: як операція США і Ізраїлю проти Ірану змінює Близький Схід і світовий порядок**

У 1991 році Саддам Хусейн визнавав, що іракська армія не може протистояти військовим ресурсам очолюваної США коаліції, пишуть фахівці з Близького Сходу **Таня Гудсузіан та Ібрагім аль-Мараші в War on the Rocks**, проте вважав за краще воювати, розраховуючи, що навіть не надто великі втрати американських військ і втома від війни американського суспільства дозволять йому домогтися більш вигідного результату.

Експерт Atlantic Council з питань Близького Сходу **Ентоні Пфафф бачить** два можливі сценарії продовження конфлікту з Іраном: тривала асиметрична війна або деескалація за типом того, як це вже відбувалося раніше. Імовірність затяжної війни нижча через те, що жодна зі сторін все одно не зможе вибити з противника достатніх поступок.

В результаті, більш імовірно, що в певний момент США та Іран підуть на деескалацію. Однак поки що сторони знаходяться на протилежному треку. Ізраїль і США розширюють масштаб ударів, а іранська влада — їх географію, вражаючи цивільну інфраструктуру країн Затоки.

Ставка Тегерана полягає в дестабілізації енергетичних поставок, що також має стати значною політичною витратою для Дональда Трампа і підштовхнути його до повернення на трек переговорів.

Прагнення уникнути широкомасштабної наземної операції змушує американо-ізраїльську коаліцію робити ставку на колапс і зміну режиму. На цю мету спрямовані і заклики Трампа до курдської меншини активізувати збройну боротьбу.

Однак значна частина експертів скептично налаштовані щодо такого сценарію. Хоча режим вкрай ослаблений демонстрацією його військової слабкості та вразливості лідерів, умови для скоординованої його зміни також відсутні.

Для цього будуть потрібні значна матеріальна допомога, координація дій з іранською політичною опозицією та ретельно продумані плани дій після його падіння — але не схоже, що в адміністрації Трампа є опрацьовані сценарії такого роду, **пише Келлі Шеннон з Інституту близькосхідних досліджень** при Університеті Джорджа Вашингтона. Такої ж думки дотримується і колишній посол США в Ізраїлі Деніел Шапіро в опитуванні експертів Atlantic Council.

Спеціаліст з питань Близького Сходу **Дохі Фассіхіан зазначає**, що навіть успішне завершення військової операції в Ірані може не привести до бажаних для Вашингтона політичних змін. Політична система країни являє собою складне поєднання не виборної влади, яка має риси релігійної диктатури, з діючими інститутами електоральної демократії, і глибоко вкорінена в системі соціальних інтересів і відносин.

Для успішної зміни режиму необхідне масове дезертирство з лав іранської армії, **вважає директор програми військових досліджень Вашингтонського інституту**

близькосхідної політики (WINEP) Міхаель Айзенштадт. І вона навряд чи можлива, поки військову дисципліну і єдність зберігають Корпус вартових ісламської революції (КВІР) і його керівництво — фактично військова хунта, яка часто демонструвала навіть більш радикальні політичні погляди, ніж духовенство.

Читайте також: **Рік бабака чи подвійна гра? Деякі підсумки української миротворчості Трампа**

Коаліція завдає цілеспрямованих ударів по штабах та інфраструктурі КСІР, **ззначають експерти**, але чи цього буде достатньо для дезорганізації його діяльності — залишається незрозумілим. Джонатан Панікофф, колишній заступник директора національної розвідки по Близькому Сходу, також вважає ймовірною трансформацію режиму в військову хунту, в разі якщо структури КСІР встоять. Новий духовний лідер навряд чи зможе в сформованих обставинах швидко консолідувати владу, в той час як військові сили і репресивний апарат корпусу є на сьогоднішній день головною опорою режиму.

А Німа Герамі переконаний, що ядерну програму Ірану, швидше за все, не зупинить навіть зміна режиму: вона була запущена іранським шахом за підтримки США ще в 1970-х роках, і навіть зміна політичного керівництва не знищить іранські запаси ядерних матеріалів і технічні можливості, а також не усуне стратегічні умови, які роблять програму привабливою для Тегерана.

Втім, навіть військовій хунті може бути не так легко утримати владу в умовах економічного колапсу, зазначає Хагар Хемалі, колишній радник Національної ради безпеки США, в опитуванні Atlantic Council. Іранська економіка була близька до цього стану ще до початку бомбардувань, і економічний крах матиме критичні наслідки для режиму, незважаючи на найвищий рівень репресій.

Тим часом як сценарій затяжного конфлікту, так і збереження режиму та повернення до переговорів, на яке Трамп буде змушений піти перед загрозою тривалої наземної операції, або будь-який інший невизначений результат будуть сприйняті як невдача вже другої військової операції з метою остаточно вирішити «іранську проблему» і свідчення здатності іранського режиму до тривалого опору, метою остаточно вирішити «іранську проблему» і свідченням здатності іранського режиму до тривалого опору.

—
Опубліковано у виданні аналітичного проекту RE:RUSSIA

Читайте також:

- **Мистецтво вигаданої угоди: як Трамп і Путін зіграли в «тиждень тиші», якого не було - 2 невтішні висновки**
- **Трамп про "енергетичне перемир'я": "Путін дотримав свого слова". Але Зеленський називав зовсім інші дати "перемир'я"**
- **Маятник параної: чому Трамп, Путін та «цифровий Левіафан» — це симптоми однієї хвороби**
- **Путін за рік втратив трьох друзів та нікому з них не допоміг - Сибіга**
- **«Вибір бюлетенів, а не куль»: Нобелівську премію миру присудили опозиціонерці з Венесуели. Трамп, Путін та Лукашенко образились**
- **Розсекречені архіви довели, що Путін ніколи не приховував планів на Україну**
- **Розсекречені архіви «щиросердя»: як Путін 20 років анонсував війну, а Захід боявся зіпсувати вечірку**

[Share 0](#)

Читайте «Аргумент» в **Facebook** и **Twitter**

Если вы заметили ошибку, выделите ее мышкой и нажмите **Ctrl+Enter**.

Коментарі

НОВИНИ ПАРТНЕРІВ

РЕКЛАМА

ВІДЕО

Про що не можна було жартувати в СРСР

HEAVY SHOT, VAMPIRE, NEMESIS: як «Баба Яга» б'є ок*пантів

Воюєш? Плати більше! 50к за оренду і космічні комісії: як виглядає ринок житла на фронті?

[Головна](#) [Про сайт](#) [Опитування](#)

© 2011 «АРГУМЕНТ»

Републікація матеріалів: для інтернет-видань обов'язковим є пряме гіперпосилання, для друкованих видань – за запитом через електронну пошту. **Посилання або гіперпосилання повинні бути розташовані при використанні тексту - на початку**

використовуваної інформації, при використанні графічної інформації - безпосередньо під об'єктом запозичення. При републікації в електронних виданнях у кожному разі використання вставляти гіперпосилання на головну сторінку сайту argumentua.com та на сторінку розміщення відповідного матеріалу. За будь-якого використання матеріалів не допускається зміна оригінального тексту. Скорочення або перекомпонування частин матеріалу допускається, але тільки в тій мірі, якою це не призводить до спотворення його сенсу.

Редакція не несе відповідальності за достовірність рекламних оголошень, розміщених на сайті, а також за вміст веб-сайтів, на які дано гіперпосилання.

Контакт: uargumentum@gmail.com